

Motion till riksdagen 2005/06:Ub416

av **Birgitta Carlsson m.fl. (c, m, fp, kd)**

Högre hemslöjdsutbildningen till Göteborgs universitet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att föra över högre hemslöjdsutbildning från Handarbetets vänner till Göteborgs universitet.

Det gäller vårt kulturarv – vår historia och hemslöjdens framtid

Efter många år av diskussioner och utredande om ledarnas betydelse för hemslöjdens framtid finns nu ett förslag om att överföra den s.k. högre hemslöjdsutbildningen vid HV (Handarbetets vänner) till Göteborgs universitet. Göteborgs universitet har alla de ämnen som ingår i utbildningen, har förståelse för hemslöjdens speciella behov och har visat ett mycket stort intresse för att anordna denna utbildning. Göteborg har också många viktiga museer inom detta ämnesområde. Frågan är högaktuell och det är synnerligen angeläget att den föreslagna utbildningen kan starta redan höstterminen 2006. För att detta ska vara möjligt måste frågan tas upp i höstens budgetarbete. Detta är också vad Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund (SHR) och Nämnden för hemslöjdsfrågor (NFH) hemställt om i en skrivelse till utbildningsministern.

Handarbetets vänner (HV) har sedan 1964 bedrivit hemslöjdens ledarutbildning – en idag kvalificerad eftergymnasial utbildning under tillsyn av Skolverket med statsbidrag som s.k. kompletterande utbildning.

Den viktigaste uppgiften för hemslöjdens ledare är att väcka intresse för, främja och förmedla kunskap om hemslöjd. De ska arbeta för att bevara ett kulturarv och de ska stödja och utveckla slöjden som näring. Hemslöjdens uttryck är en inspirationskälla för dagens designmedvetna och är idag högaktuell. För att klara alla viktiga uppgifter inom detta område behövs en utbildning på hög nivå anpassad för tiden och ändamålet.

Fel! Okänt namn på

Utbildningens inriktning, omfattning och kostnader

En treårig grundläggande utbildning (120 poäng) föreslås som syftar till att ge studenterna de teoretiska och praktiska kunskaper och den kompetens som fordras för ledare inom hemslöjds- och det konstnärliga hantverksområdet (ledare inom hemslöjdsrörelsen, museiverksamhet, marknadsförings- och försäljningsverksamhet, produktutveckling, utställningsverksamhet och pedagogisk verksamhet). Det kan också bli aktuellt att låta utbildningen utmyнна i en examen på ”avancerad nivå” – dvs. en masterexamen – som vänder sig till studenter med kandidatexamen inom hemslöjd och konsthantverk.

Utgångspunkten bör vara den nuvarande högre hemslöjdsutbildningen vid HV, men den utbildning som nu föreslås måste breddas och fördjupas för att förbereda studenterna för en bredare arbetsmarknad än hemslöjdskonsulentens.

Antalet studenter som bör antas är 10 studenter årligen. Till den nuvarande utbildningen antas 16 elever vartannat år. Utbildningen bör kunna starta höstterminen 2006.

Lokalisering

Kriterier för val av lärosäte:

- Utbildningen måste kunna få en skarp profil/egen ställning.
- Det måste finnas förståelse för hantverket och utbildningen måste kännas naturlig och välkommen.
- Textil slöjd och trä- och metallslöjd måste finnas i samma organisation och det måste finnas ändamålsenliga lokaler och utrustning för båda inriktningarna.
- Ersättningsbelopp och examensrätt måste finnas inom utbildningsområdena Design och Undervisning.
- Närhet till stora kulturhistoriska samlingar och det bör finnas en organisation för att hjälpa studenterna ut i samhälle och företagsamhet. Förståelse för hemslöjdens förutsättningar och ekonomiska villkor är viktig. Alla dessa kriterier stämmer väl överens med Göteborgs universitet.

Motiv

Situationen är akut – om överföringen inte kan ske inom en snar framtid är rekryteringen till utbildningen och ett viktigt yrke hotat, en skada som blir svår att reparera. Denna yrkeskår har en nyckelroll i bevarandet och utvecklingen av vårt gemensamma kulturarv.

Fel! Okänt namn på

Det rör sig om en liten strategisk utbildning som berör många i hela landet och det rör sig om en förhållandevis billig reform. Det skulle vinna starkt gehör om förslaget genomfördes och omvänt – stort missnöje i breda kretsar om så inte skulle ske. Förväntningarna är nu stora på att reformen äntligen ska genomföras. Hemslöjdens fortlevnad och utveckling ställer krav på starka och välutbildade ledare. Det finns ett stort allmänintresse för hemslöjdsfrågor i landet.

Flera hantverksutbildningar har redan integrerats i högskolan. Vidare ligger designutbildningarna och olika pedagogutbildningar inom närliggande områden (slöjd och bild) inom högskolan.

Också de studerande har önskemål om att högre hemslöjdsutbildningen, som motsvarande utbildningar, ska ligga inom högskolan och att den måste kunna leda vidare till fortsatta studier i högskolan. Antalet sökande till den nuvarande utbildningen har minskat avsevärt de senaste åren. De studerande anser att utbildningen är en återvändsgränd – två års eftergymnasiala studier utan högskolepoäng och fyra terminer, av tolv tillåtna, förbrukade studiemedel på högskolenivå.

Det skulle vara ömsesidigt befrämjande om design-, konsthantverks- och hemslöjdsutbildningarna kom närmare varandra. Design- och konsthantverksutbildningar behöver historien och omvänt, hemslöjdsutbildningen behöver konfronteras med/stimuleras av förnyelsen i designutbildningarna och det analytiska, kritiska och reflekterande synsätt som är utmärkande för högskoleutbildning.

Alla får arbete – t.ex. som hemslöjdskonsulenter, som butikshefer i branschen, inom museivärlden och hembygdsrörelsen, i företag (ex. Linum och Ikea), inom turistnäringen, inom utbildningsväsendet. En stor presumtiv arbetsmarknad finns inom rehabiliteringsområdet. Det ligger också i statens intresse. Staten finansierar en strategisk yrkeskategori – landets hemslöjds-konsulenter – som måste vara välutbildad. Vissa (konsulenter inom hård slöjd) är t.o.m. bristyrken idag.

Stockholm den 30 september 2005

Birgitta Carlsson (c)

Anita Sidén (m)

Inger Davidson (kd)

Eva Flyborg (fp)